

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 9. september 2024
Kontor: Forvaltningsretskontoret
Sagsbeh: Frederik Fog Samuelson
Sagsnr.: 2024-10306
Dok.: 3415699

Besvarelse af spørgsmål nr. 1326 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1326 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 12. august 2024. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Sofie Skou Sandager

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1326 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren oplyse, i hvilket omfang det efter gældende ret er muligt for et flertal i Folketinget at bede Folketingets Ombudsmand om at foretage en juridisk undersøgelse som alternativ til en advokatundersøgelse? Hvis det ikke er muligt for Folketinget at bede Folketingets Ombudsmand om at foretage bestemte juridiske undersøgelser, bedes ministeren oplyse, om lov om Folketingets Ombudsmand kan ændres, så denne mulighed tilvejebringes.”

Svar:

Det følger af ombudsmandslovens § 10, at Folketingets Ombudsmand i udøvelsen af sit hverv er uafhængig af Folketinget. Uafhængigheden har den konsekvens, at Folketinget ikke kan hverken forbyde eller pålægge ombudsmanden at tage en bestemt sag op til behandling eller i øvrigt diktere ombudsmandsprøvelsen.

Det er således efter gældende ret ikke muligt for Folketinget at pålægge ombudsmanden at foretage bestemte juridiske undersøgelser.

Det bemærkes i den forbindelse, at ombudsmandsinstitutionens rammer er bundet op på grundlovens § 55, der fastsætter visse grænser for, i hvilket omfang ombudsmandsloven kan ændres, uden at dette nødvendiggør en grundlovsændring. Grundlovens § 55 har følgende ordlyd:

”Ved lov bestemmes, at folketinget vælger en eller to personer, der ikke er medlemmer af folketinget, til at have indseende med statens civile og militære forvaltning.”

Bestemmelsen antages bl.a. at have den betydning, at det i dag vil være grundlovsstridigt helt at ophæve ombudsmandsinstitutionen eller væsentligt indskrænke ombudsmandens kontrol med statens civile og militære forvaltning. Bestemmelsen antages dog ikke at være til hinder for, at lovgivningsmagten kan udvide ombudsmandens virkeområde udover, hvad der er angivet i § 55.

Lovgivningsmagten vil endvidere ikke kunne tillægge ombudsmanden beføjelser, som strider mod grundloven i øvrigt, herunder grundlovsbestemmelser om andre organers grundlovssikrede uafhængighed. Det er eksempelvis den almindelige opfattelse, at

ombudsmandens indseende ikke kan udstrækkes til domstolenes judicielle funktioner, idet dette vil stride med domstolenes grundlovsbestemte uafhængighed, jf. Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med kommentarer (2015), 1. udgave, s. 344-345.

Det er således efter Justitsministeriets opfattelse muligt inden for rammerne af grundloven at lave en ændring af den i spørgsmålet nævnte karakter. Der henvises i øvrigt til Justitsministeriets samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 1325 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, hvor der er redegjort for de hensyn til ombudsmandens uafhængighed, der ligger bag, at Folketinget ikke kan pålægge ombudsmanden at behandle en sag.